

snovi sadno drevó v svojo hrano (preživitev) potrebuje in zahteva, nego potreba mu je temveč tudi lastnosti dotičnih zemelj, v kojih ima svoje sadno drevje stalno nasajeno, dobro poznati, da mu bode mogoče potem vse pomanjkljivo (primanjkujoče) s primernim gnojenjem nadomestovati. Preobširno bilo bi domačim sadjarjem na tem mestu lastnosti in obstojne dele raznih zemelj natančneje opisovati, kakor tudi to, jim tukaj posamezna gnojila (gnojove) sadnemu drevju namenjena, specijelno opisovati. Našemu namenu bode uže samo to zadostovalo, da se v sledečem z gnojili, v katerih organski, kakor tudi z onimi, v katerih neorganski obstojni deli (snovi) prevagujejo, potrebno seznanimo, da nam bode potem možno razsodno sklepati, ali nam je z enimi ali pa z drugimi samimi ali pa z drugimi samimi na sebi, ali pa tudi z mešanico obedvojnih skupaj sadnemu drevju gnojiti. Da bode pa stvar vsakemu bolj jasna, bolj čista in bolj razumna, hočem tukaj le onih gnojilnih snovi in tvarin omenjati, katere rabimo za koristno in vspešno gnojitve sadnemu drevju.

Z ozirom na obstojne dele sadnega drevja nam bode pred vsem pogloblveno skrb imeti in obračati na gnojila obstoječa iz organskih snovi ali na organska gnojila, to pa zato, ker sadno drevje s konci svojih korenin, katere vedno dalje v zemljo rine, zadostno množino neorganskega živeža, za svojo rast tudi iz zemlje prejema, ako ta (zemlja) le-tèh na eni ali drugi način uže preje oropanana in opustošena bila ni.

Organska gnojila, s katerimi moremo sadnemu drevju koristno in vspešno gnojiti, dobivamo pa od živalstva in od rastlinstva; ta gnojila moremo tudi koristno skupaj pomešana prirejati in v prospeh sadnega drevja vspešno rabiti.

Obstojni deli gnoja, katerega od živalstva dobivamo in katerega nam po eni ali drugi poti živalstvo daje, prištevati morejo se po vsi pravici k najizdatnejšemu in najtečnejšemu rastlinskemu živežu. Ta (živalski) gnoj odlikuje se sosebnostjo po obilni vsebini dušca ali gnjlca od vseh drugih gnojil. Najvažnejša gnojila, katera nam živalstvo daje, bila bi sledeča: Mesni odpadki in živalska kri iz mesnic, meso poginelih živali, dlaka, perje, odpadki živalskih kož po strojarjih, rogovi, odrezki in opilki konjskih in drugih živalskih kopit, parklji in kosti, volnene cunje, odpadki in ostanki v limarnah in miljarnah (žajfarijah), kakor tudi živinski odpadki (ekskrementi) iz čev (blato in scalnica) ter človeške fekalije.

Vse te tvarine moramo pa, ako je hočemo kot gnojilo sadnemu drevju vporabljevati, poprej pravilno pripraviti in zmanjšati, to je: kosti, kopita, rogove, parklje v moko podelati, kar se najizdatneje s pomočjo žveplene kisline doseže, ali je pa z mavcem (gipsom) in zemljo vred v mešanico (kompost) podelati, ter je tako v vodi (po vlagi) razvezane ali kakor rečemo „razpadle“ še le kot dobro, tečno in pripravno gnojilo sadnemu drevju z vspehom in koristno rabiti.

Med vsemi živalskimi odpadki se gledé gnojilne dobrote odlikujejo oni domače kuretnine, a osobito pa še oni morskih tičev, kateri se v novejšem času pod imenom „Guano“ iz Afrike in Amerike tudi v Evropo dovažajo. Ti odpadki pa imajo posebno veliko gnjlca (dušca) v sebi, katerega pod imenom „amonijak“ (smrdecic) obsegajo, zaradi česar jim kot gnojilo, tudi prvo mesto pripada.

Živinska kri in scalnica sta gledé gnojilne dobrote s ptičjekom (guano) enake vrednosti; le žal, da se ta vrednost še dandanes med domačimi sadjarji tako rekoč popolno prezira in v nemar pušča. (Dal. prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 11. V našem kraju, v selški dolini, je navadno vsako leto jari ječmen snetljiv, in sicer tako zeló, da kedar se prične klasje delati, postane črn in ne naredí nič zrnja. Tacega klasja je včasih eno tretjino ali pa še več. Kako bi se dalo to odpraviti? (M. Š. v S.)

Odgovor. Snetljivost provzroči glivica, koja je uže na semenu. Žito pred to boleznijo zamorete tako-le obvarovati: Vzemite za vsaki hektoliter semena 20 dekagramov višnjevega vitrijola (bakrovega vitrijola), kojega dobro stolčite in v vroči vodi raztopite. Prelite ta raztopljeni vitrijol v škaaf ter pridejte tolikrat po 40 litrov navadne vode, kolikokrat po 20 dekagramov vitrijola ste vzeli. V to vodo dajte seme ter ga pustite v nji 12 do 16 ur; nekolikrat pomešati je dobro in kar na vodi plava, posneti in proč zagnati. Tako namočeno seme se potem toliko posuši, da ga je moč sejati.

Vprašanje 12. Kaj mi je storiti z mladim sadnim drevjem, kateremu so miši veliko korenin objedle in kako bi najhitreje pregnal miši iz vrta? (J. M. pri D. M. v P.)

Odgovor. Drevo, kateremu miš obgloda korenine, se preje ali pozneje posuši ter tudi proti temu ni pripomočka. Miš, katera sadnemu drevesu korenine objeda, ni navadna miš, ampak je dosto večja od domače miši. Njeno pravo ime je „veliki volúhar“ ali „krtica“ (Schermaus, *Mus terrestris*). Ker krtica ne živi v toliki množici kot navadna miš, zato se s pridnostjo še precej hitro na vrtu pokončajo. Pokončavajo se pa s strupom ali pa da se s železnim skopcem polové. Pri lovu s skopcem se tako-le ravna: Kodar se najde prostor, pod katerim se sluti rov krtice, odpre se ta rov za pol metra v dolgosti ter se na obeh straneh očistijo luknje od prsti. Čez nekaj časa se pride nazaj, in ako je ena od teh lukenj zopet zamašena, je to gotovo znamenje, da je krtica notri. V tem slučaju dene se v luknjo primeren železen skopec, v katerega se krtica gotovo vjame, če hoče iz luknje iti.

Naznanilo.

Odbor kranjskega ribiškega društva objavlja, da hoče razdeliti 50.000 mladih, letošnjih postrvic ribičem, ki imajo ribolov v vodah za postrvi pripravnih.

Kdor želi dobiti teh postrvic, naj se oglasi pri predsedniku društva dr. Kaplerji (v Ljubljani na sv. Jakoba trgu „pri Virantu“) pismeno do 20. marca ali ustmeno do 18. ali 20. marca.

Vsak, kdor se bo oglasil, naj določno naznani množino postrvic, katero želi sprejeti, isto naj naznani potok ali vodo in daljico, v kateri je opravičen za ribolov in kamor misli spustiti ribice; tudi mora izkazati opravičenje do ribolova z ribiško karto, ker se bo oziralo le na taka zahtevanja, katera imenovanim pogojem zadostujejo.

Posode za prenašanje ne preskrbi društvo, tudi ne prevzame nikakoršnih stroškov za prešanje.

V Ljubljani 4. marca 1885.

Za odbor:
Dr. Kapler, predsednik.